

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2022. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2022.9.11>
УДК 657:336.74

*В. В. Покинньчереда,
к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Вінниця
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2734-8667>*

*В. М. Бондаренко,
д. е. н., професор, професор кафедри маркетингу та реклами,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ, м. Вінниця
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5929-7158>*

КРИПТОВАЛЮТА: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ПІДХОДИ ДО ОБЛІКОВОГО ВІДОБРАЖЕННЯ

*V. Pokynchereda,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting and Taxation,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE, Vinnytsia
V. Bondarenko,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Marketing
and Advertising, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE, Vinnytsia*

CRYPTOCURRENCY: ECONOMIC ESSENCE AND ACCOUNTING APPROACHES

У статті докладно обґрунтовано економічну сутність криптоактивів та криптовалют, наведено підходи до визначення досліджуваних понять в економічній літературі та нормативно-правових документах, обґрунтовано відмінність та взаємозв'язок понять «віртуальні активи», «криптоактиви»

та «криптовалюта». З огляду на стрімкий розвиток віртуальної сфери та поширення цифрових технологій у реальному секторі економіки висвітлено вітчизняний досвід нормативно-правового регулювання ринку віртуальних активів, проаналізовано правовий статус криптовалюти та порядок здійснення операцій з криптоактивами, висвітлено напрями подальшого формування правового поля на ринку віртуальних активів. З метою обґрунтування можливості відображення інформації про криптовалюту в системі бухгалтерського обліку та звітності компанії наведено трактування криптовалюти як об'єкта бухгалтерського обліку відповідно до вітчизняного облікового законодавства, міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

The article substantiates in detail the economic essence of cryptoassets and cryptocurrency, provides approaches to the definition of the studied concepts in economic literature and legal documents, substantiates the difference and relationship between the concepts of “virtual assets”, “cryptoassets” and “cryptocurrency”, in particular, it is stated that mutual and the identical use of the terms “virtual assets”, “cryptoassets” and “cryptocurrency” is a wrong approach, cryptoassets must be considered as a general concept that covers a set of digital assets, while cryptocurrency is one of the subspecies of cryptoassets that exists in the form of software code and can be used as a medium of exchange or settlement. In view of the rapid development of the virtual sphere and the spread of digital technologies in the real sector of the economy, the domestic experience of legal regulation of the virtual assets market is highlighted, the legal status of cryptocurrency and the procedure for transactions with crypto assets are analyzed, the principles of state policy in the sphere of virtual assets turnover and the conditions for further formation of the legal field in the market of virtual assets. In order to substantiate the possibility of displaying information about cryptocurrency in the company's accounting and reporting system, the interpretation of cryptocurrency as an accounting object is given in accordance with domestic accounting legislation, international accounting and financial reporting standards, in particular, it is established that cryptocurrency held for sale for conditions of ordinary activities, it is necessary to apply the provisions of IAS 2 “Inventories”, otherwise - the provisions of IAS 38 “Intangible assets”, since according to IAS 38 an intangible asset cannot be an asset held for sale in the ordinary course of

business. The need to develop a unified standard for the accounting of cryptoassets is substantiated, which will make it possible to summarize all the available achievements and developments in this area and will contribute to the formation of high-quality information in the company's reporting to meet the needs of users of accounting data.

Ключові слова: *криптоактиви, криптовалюта, цифрова валюта, віртуальна валюта, бухгалтерський облік, фінансова звітність.*

Keywords: *cryptoassets, cryptocurrency, digital currency, virtual currency, accounting, financial reporting.*

Постановка проблеми. Останніми роками криптоактиви привертають до себе значний інтерес через стрімке зростання вартості, вони стають популярним напрямом інвестування та дедалі частіше використовуються в розрахункових операціях. Так, за даними платіжної компанії TripleA, Україна є світовим лідером за кількістю користувачів криптовалюти у відсотковому співвідношенні до загальної чисельності населення, а за даними провідної аналітичної блокчейн-компанії Chainalysis, Україна посіла третє місце в рейтингу глобального індексу використання криптоактивів у 2022 році. Близько 12,73% наших громадян або 5,5 млн чол. користуються криптовалютами, що є найвищим показником у світі та вказує на відкритість наших громадян до криптовалют та технології блокчейн. Популярність криптовалют в якості джерела інвестування створює необхідність у регулюванні цієї сфери з метою захисту прав інвесторів, а операції з криптоактивами через їх оподаткування розглядається як додаткове джерело надходження коштів до бюджету. З огляду на це, дослідження економічної та облікової сутності операцій з криптовалютами, їх правове регламентування набуває неабиякої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуваній тематиці приділена значна увага у публікаціях вітчизняних та зарубіжних теоретиків і практиків, зокрема: Д. Блейка, Р. Бруханського, Ф. Вуд, Н. Гуріної, Р. Коршикової, А. Макуріна, Б. Нідлза, А. Озеран, О. Новак, В. Онищенко,

О. Петрука, Р. Рассел, І. Спільник, В. Фурмана, Б. Штольценберга та ін. [1-3; 5-6; 8; 10; 12]. Втім, зважаючи на високий ступінь новизни досліджуваного питання, сутність та місце криптовалюти у системі бухгалтерського обліку та звітності компанії є недостатньо дослідженими, потребують подальшого вивчення та узагальнення.

Метою статті є з'ясування економічної сутності криптовалюти, вивчення тотожності та відмінності понять «віртуальні активи», «криптоактиви» і «криптовалюта», розгляд законодавчого регулювання обігу криптовалют з метою окреслення можливих підходів до відображення інформації про криптоактиви у бухгалтерському обліку та звітності компанії відповідно до облікових стандартів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Характерною рисою сучасної економіки є стрімкий розвиток її віртуальної сфери, зростання ролі та проникнення цифрових технологій у реальний сектор економіки. Невід'ємною складовою і важливим атрибутом віртуалізації та цифровізації економіки є використання криптографічних засобів, насамперед криптоактивів, які впевнено завойовують право на існування, подекуди кидаючи виклик усталеним економічним законам, руйнуючи традиційні уявлення та вимагаючи радикальних змін у бізнес-процесах [1, с. 146].

Криптоактиви – це цифрові нематеріальні об'єкти, які існують в електронній формі як запис у певному реєстрі, який називається блокчейн. Блокчейн – це цифровий децентралізований реєстр, який записує всі транзакції, що відбуваються в однорангові мережі, і дозволяє шифрувати інформацію. Криптоактиви та їх базова технологія пропонують можливості для оцифровування різноманітних об'єктів реального світу. Переваги оцифровування (простота доступу та передачі тощо) призвели до того, що криптоактиви перетворилися на технологію, яка проникає в численні сектори бізнесу [12].

Однією із найвідоміших та найпопулярніших підгруп криптоактивів є криптовалюта, під якою розуміють програмний код (набір символів, цифр та

букв), що є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн як облікові одиниці поточної системи блокчейн у вигляді даних [5, с. 131-132].

Криптовалюти не мають фізичної сутності і взагалі не пов'язані з будь-якою валютою, не підтримуються жодним суверенним урядом, центральним банком, базовим активом або товаром. Так, Bitcoin, наприклад, можна вважати криптовалютою, тоді як токени, які не функціонують як засоби обміну загального призначення, – ні [1, с. 148].

Порівняно з традиційними активами для криптовалюти характерна досить висока мінливість ціни. Якщо щоденна волатильність основних валют традиційно коливається від 0,5% до 1%; для такого товару, як золото, можна обґрунтовано очікувати від 1% до 1,5%; то криптовалюта відома своїм прийнятними межами волатильності, які становлять 10%. Хоча зафіксовані торговельні періоди, коли технічні та фундаментальні ринкові каталізатори зумовлювали коливання в межах 20-70% і більше [1, с. 149].

Значна волатильність криптовалют робить інвестиції у неї високоризикованими та ставить під загрозу використання її як засобу платежу. Втім, в міру розвитку ринку криптоактивів та формування законодавчої бази для врегулювання операцій з ними рівень волатильності криптовалюти має знижуватися.

Власником криптовалюти може бути будь-яка фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, яка на законних підставах володіє криптовалютою та може проводити із криптовалютою такі транзакції:

- торгувати криптовалютою, тобто обмінювати одну криптовалюту на іншу, або ж конвертувати криптовалюту у фіатні валюти;
- переказувати криптовалюту між електронними гаманцями;
- використовувати криптовалюту як засіб платежу;
- використовувати криптовалюту як об'єкт та засіб інвестування, тобто утримувати з метою перепродажу тоді, коли її вартість на ринку зростає [5, с. 132; 6].

На практиці можна спостерігати взаємне та тотожне використання понять «криптовалюта» та «криптовалюта», однак це є хибним підходом до розуміння їх сутності та дезорієнтує недостатньо поінформованих користувачів. Тому для докладного з'ясування змістовного наповнення досліджуваних понять узагальнимо існуючі погляди на їх визначення (табл. 1).

Таблиця 1. Підходи до визначення понять «криптовалюта» та «криптовалюта»

Джерело / Автор	Сутність поняття
<i>«Криптовалюта»</i>	
Бруханський Р., Спільник І. [1, с. 148]	Криптовалюта – це загальний термін, який стосується більшості застосунків блокчейн технології; це цифровий актив, який використовує криптографію, децентралізовану однорангову мережу і публічний реєстр у режимі реального часу для регулювання створення нових ланок, перевірки й забезпечення операцій без втручання будь-якого посередника.
Stolzenberg B. [12]	Криптовалюта – це цифрові об'єкти, розроблені таким чином, що їх копії чи дублікати неможливі. Технологія, що лежить в основі передачі криптовалют, відома як технологія блокчейн або «розподілена книга».
Australian Taxation Office [13]	Криптовалюта – це цифрове представлення вартості, яке ви можете передавати, зберігати або торгувати в електронному вигляді.
The Financial Stability Board [14]	Криптовалюта – це тип цифрових активів приватного сектору, які залежать головним чином від криптографії та «розподіленої книги» або подібної технології.
<i>«Криптовалюта»</i>	
Бруханський Р., Спільник І. [1, с. 148]	Криптовалюта – це лише один тип (підмножина) криптовалют.
Онищенко В. [6]	Криптовалюта – це нематеріальний цифровий об'єкт, який виражає певну вартість.
Binance [7]	Криптовалюта – це різновид віртуальної валюти, що ґрунтується на криптографічних системах. Ці системи сприяють конфіденційності та безпеці транзакцій, і дають змогу здійснювати перекази без сторонніх посередників.
Гуріна Н. [2, с. 48]	Криптовалюту необхідно розглядати як вид фінансового активу, який існує у вигляді програмного коду та може бути використаний як засіб обміну або засіб розрахунку за придбані товари чи надані послуги.
Петрук О., Новак О. [8, с. 50]	Криптовалюта є неперсоніфікованим платіжним інструментом та обертається поза межами банківської системи в електронному вигляді.

Джерело: систематизовано авторами

Проаналізувавши дані табл. 1, необхідно відмітити, що у переважній більшості джерел криптовалюта розглядаються як загальне поняття, що охоплює множину цифрових активів, тоді як криптовалюта є одним із підвидів

криптоактивів, який існує у вигляді програмного коду та може бути використаний як засіб обміну або розрахунку.

Оперування криптовалютою дає можливість приватним особам і підприємствам здійснювати прямі розрахунки між собою без посередника, такого як банк або інша фінансова установа. Криптовалюта як непотребуючий дозволу, незворотний і неперсоніфікований засіб платежу і нагромадження – це виклик контролю банків, фіскальних органів і урядів за грошовими операціями громадян, новий фактор монетарної та грошово-кредитної політики [1, с. 149].

З огляду на набрання популярності криптовалют як об'єкта інвестування та засобу платежу, закономірно постає питання нормативно-правового регулювання їх обігу. На сьогодні багато країн намагаються законодавчо врегулювати порядок здійснення операцій з криптовалютами, однак цей процес й досі триває.

Не залишається осторонь процесів унормування обігу криптовалюти й наша держава. Законодавчо-нормативна база України, як і у багатьох країнах світу, не завжди встигає оперативно реагувати на виклики віртуалізації валютно-фінансового ринку. На сьогодні необхідно констатувати, що закріплення правового статусу криптовалют не завершено. Хоча в 2022 році прийнято Закон України «Про віртуальні активи» [9], цей нормативний документ й досі не набрав чинності.

Відповідно до згаданого вище документу [9], віртуальний актив – це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі. При цьому віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги).

Докладний аналіз Закону України «Про віртуальні активи» вказує на наявність невирішених питань та невизначеностей щодо взаємозв'язку та тотожності понять «віртуальний актив», «криптоактив» та «криптовалюта». У чинному законодавстві відсутнє трактування понять «криптоактиви» та «криптовалюта», однак якщо виходити з наведеної сутності поняття

«віртуальний актив» (має нематеріальну форму, існує в електронній формі та має вартість), то можна стверджувати, що під це визначення підпадають криптоактиви та криптовалюта. Тому виходячи із вищезазначеного, поняття «криптовалюта» та «віртуальні активи» не є тотожними, віртуальні активи – це загальне поняття, яке крім криптовалюти включає цифрові токени, NFT тощо.

Більше того, криптовалюта може виконувати роль засобу платежу, що по суті, є її найважливішою ознакою [10]. В той же час, відповідно до ч. 7 ст. 4 Закону України «Про віртуальні активи» віртуальний актив не може бути використаний для розрахунку за товар чи надання послуг та не є засобом платежу на території України [9]. З огляду на вказане, фахівці зазначають, що існує потреба або ж чіткого визначення поняття «криптовалюта», або, наприклад, більш детального роз'яснення відповідного державного органу щодо поняття «віртуальний актив», його різновидів, тощо [10].

Загалом Закону України «Про віртуальні активи» [9] визначає:

- правовий статус, класифікацію та права власності віртуальних активів;
- права та обов'язки учасників ринку віртуальних активів;
- засади державної політики у сфері обороту віртуальних активів, зокрема передбачає впровадження заходів фінансового моніторингу у сфері віртуальних активів;
- умови для подальшого формування правового поля на ринку віртуальних активів тощо.

Втім, варто зазначити, що Закон України «Про віртуальні активи» [9] на сьогодні не набрав чинності, а вступить у силу після внесення змін до Податкового кодексу України в частині оподаткування операцій з віртуальними активами.

З огляду на те, що компанії дедалі частіше здійснюють різноманітні транзакції з криптовалютами, закономірно виникає необхідність у вирішенні проблеми відображення операцій із криптовалютою в бухгалтерському обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності суб'єктів господарювання. Така необхідність на міжнародному рівні була обговорена ще у 2015 році на

засіданні Ради з МСФЗ, однак рішення, які б давали відповіді на усі проблемні питання обліку криптовалют вироблені на той час не були.

В грудні 2016 року Консультативна рада з МСФЗ, до складу якої входять представники національних та міжнародних розробників стандартів бухгалтерського обліку, обговорила проблемні аспекти обліку криптоактивів, однак жодних офіційних рекомендацій щодо їх обліку також надано не було.

Рішення про розробку рекомендацій з бухгалтерського обліку операцій з криптовалютами було прийнято на засіданні Ради з МСФЗ в липні 2018 року. Після подальших обговорень та дискусій Комітет з тлумачень МСФЗ опублікував рішення щодо попереднього порядку денного у березні 2019 року, а у червні 2019 року, розглянувши отримані листи з коментарями, опублікував рішення з цього питання «Утримання криптовалют» (оригінал – «Holdings of Cryptocurrencies») [11; 12].

Хоча й Радою з МСФЗ не було розроблене окреме уніфіковане положення, яке б регламентувало теоретичні, організаційно-методичні та практичні аспекти обліку криптовалют, базові рішення щодо порядку визначення, класифікації та облікового відображення в межах діючих міжнародних облікових стандартів були прийняті. Так, відповідно до рішення Комітету з тлумачень МСФЗ криптовалюта має відповідати таким характеристикам:

- цифрова або віртуальна валюта, заснована на технології розподіленого реєстру та криптографічного захисту інформації;
- відсутність централізованого випуску будь-яким урядовим або регулюючим органом або будь-якою іншою стороною;
- не призводить до укладання договору між держателем (власником) та іншою стороною [12].

Криптовалюту не можна вважати аналогом традиційної валюти або грошей, оскільки вона не відповідає деяким загальним властивостям традиційних засобів платежу:

- 1) криптовалюти не є законним платіжним засобом, більшість з них не

випускаються і не підтримуються будь-яким урядом або країною;

2) криптовалюти нині неспроможні безпосередньо встановлювати ціни на товари та послуги. Іншими словами, криптовалюти можуть прийматися до розрахунків за певними транзакціями, але зазвичай вони безпосередньо не пов'язані з ціноутворенням товарів або послуг [12].

Відповідно до рішення Комітету з тлумачень МСФЗ криптовалюту необхідно визнавати в бухгалтерському обліку за певних обставин як запаси або нематеріальний актив [11]. Так, до криптовалюти, яка утримується для продажу за умови звичайної діяльності, необхідно застосовувати положення МСБО 2 «Запаси», в іншому випадку – положення МСБО 38 «Нематеріальні активи», оскільки відповідно до п. 3 МСБО 38 нематеріальним активом не може бути актив, утримуваний для продажу за умов звичайної діяльності [4; 6].

МСБО 2 «Запаси» прямо не вимагає, щоб запаси зберігалися у фізичній формі, а швидше у формі активів, призначених для продажу за умов звичайної діяльності. Таким чином, облік криптовалюти у складі товарно-матеріальних цінностей можна розглядати, якщо компанія утримує криптовалюту для продажу за умов звичайної діяльності. Однак, якщо компанія утримує криптовалюту в інвестиційних цілях (тобто для приросту капіталу) протягом тривалого часу, критерії визнання криптовалюти як запасів не виконуються [12]. У такому випадку, як було зазначено вище, до криптовалюти необхідно застосовувати положення МСБО 38 «Нематеріальні активи».

Відповідно до згаданого вище міжнародного стандарту криптовалюта може визнаватися в бухгалтерському обліку як нематеріальний актив, оскільки:

1) криптовалюта – це ресурс, контрольований компанією в результаті минулих подій та від якого компанія очікує отримувати економічні вигоди у майбутньому;

2) криптовалюта є активом, що ідентифікується, оскільки її можна продати, обміняти або передати окремо від інших активів;

3) криптовалюта не є грошовим активом;

4) криптовалюта не має фізичної форми [4; 6; 11].

Виходячи з вищенаведеного, криптовалюту можна визнавати в бухгалтерському обліку у складі нематеріальних активів та застосовувати при відображенні в бухгалтерському обліку та розкритті інформації у фінансовій звітності положення МСБО 38 «Нематеріальні активи» (при умові утримання криптовалюти в інвестиційних цілях). Однак, погоджуємось з позицією деяких теоретиків та практиків [6], що на сьогодні основна мета придбання та утримання криптовалют є отримання прибутку при перепродажі, тому основний варіант обліку криптовалют полягає у визнанні їх у складі запасів та застосування по відношенню до них положень МСБО 2 «Запаси».

Варто відзначити, що існують й альтернативні погляди щодо місця криптовалюти в системі об'єктів бухгалтерського обліку. Так, деякі вчені зазначають, що криптовалюту доцільно віднести до складу фінансового активу, який існує у вигляді програмного коду та може бути використаний як засіб обміну або засіб розрахунку за придбані товари чи надані послуги та обліковувати відповідно до положень МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» та МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [2]. Втім, ключовою характеристикою фінансового активу є те, що власник фінансового активу має договірне право на отримання коштів або іншого фінансового активу від іншого суб'єкта для обміну фінансових активів або фінансових зобов'язань з іншою організацією за умов, які потенційно вигідні для власника. Власник криптовалюти взагалі не володіє таким договірним правом. Тому, вочевидь, криптовалюта не відповідає визначенню фінансового активу відповідно до МСБО 32 та МСФЗ 9 [1, с. 152].

Таким чином, в професійному та науковому середовищі продовжуються обговорення місця криптовалюти в системі об'єктів бухгалтерського обліку та можливість відображення криптоактивів в системі бухгалтерських рахунків та звітності компаній, оскільки із зростанням інтересу до криптоіндустрії з'являтиметься все більше і більше осіб, зацікавлених у здійсненні операцій з віртуальними активами. Це формує передумови для розробки уніфікованого облікового стандарту, який би визначав організаційно-методичні, методологічні

та практичні аспекти обліку криптовалюти та порядок розкриття відомостей у фінансовій звітності для інформування зацікавлених користувачів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сьогодні значної поширеності та популярності в бізнес-процесах набуває криптовалюта, під якою необхідно розуміти різновид віртуальних активів, що ґрунтується на криптографічних системах; нематеріальний цифровий об'єкт, який виражає певну вартість. Криптовалюта активно проникає в реальний сектор економіки, стає важливим об'єктом інвестування та засобом платежу, що, в свою чергу, обумовлює необхідність законодавчого регулювання криптооперацій. Водночас аналіз стану нормативного регулювання ринку віртуальних активів вказує на наявність суперечливих та дискусійних питань, які потребують свого вирішення. Беззаперечною залишається також необхідність регламентації та стандартизації бухгалтерського обліку операцій з криптовалютою, результатом чого вбачається розробка уніфікованого стандарту з бухгалтерського обліку криптоактивів, що дасть змогу узагальнити усі наявні здобутки й напрацювання у цій сфері та сприятиме формуванню у системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності компанії якісної інформації для задоволення потреб користувачів облікових даних.

Література

1. Бруханський Р.Ф., Спільник І.В. Криптоактиви у системі бухгалтерського обліку та звітності. *Проблеми економіки*. 2019. № 2(40). С. 145-156.
2. Гуріна Н.В. Економічна сутність криптовалюти як методологічна передумова відображення її в бухгалтерському обліку. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. Вип.5. С. 42-51. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328113906.pdf> (дата звернення: 14.09.2022).
3. Макурін А.А. Легалізація криптовалюти та відображення в обліку цифрових активів. *Інфраструктура ринку. Серія: Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2020. Випуск 49. С. 319-323.
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні

активи». Рада з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. URL: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/> (дата звернення: 15.09.2022).

5. Озеран А.В., Коршикова Р.С. Визнання криптовалюти у фінансовій звітності: актив чи витрати. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Випуск 33. Частина 1. С. 130-135. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/25.pdf (дата звернення: 09.09.2022).

6. Онищенко В. Криптовалюти: правовий статус, облік і декларування. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/9106-kriptovalyuti-pravoviy-status-oblk-deklaruvannya-2021> (дата звернення: 11.09.2022).

7. Офіційний сайт Binance. Що таке криптовалюта та які тенденції її розвитку в Україні та світі? URL: <https://www.binance.com/uk-UA/blog/markets/що-таке-криптовалюта-та-які-тенденції-її-розвитку-в-україні-та-світі-421499824684903926> (дата звернення: 18.09.2022).

8. Петрук О.М., Новак О.С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 4(82). С. 48-55. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/7302> (дата звернення: 05.09.2022).

9. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення: 08.09.2022).

10. Фурман В. Регулювання криптовалют в Україні: що передбачає Закон про віртуальні активи. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/210170_regulyuvannya-kriptovalyut-v-ukran-shcho-peredbacha-zakon-pro-vrtualn-aktiv (дата звернення: 12.09.2022).

11. Holdings of cryptocurrencies. IFRS Developments. URL: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2019/june/ifric/ap12-holdings-of-cryptocurrencies.pdf> (дата звернення: 10.09.2022).

12. Stolzenberg B. Rechnungslegung von Krypto-Assets und zugehörigen Transaktionen. URL: <https://www.pwc.ch/de/insights/accounting/rechnungslegung-von-krypto-assets-und-zugehoerigen-transaktionen1.html/> (дата звернення:

18.09.2022).

13. The official site of Australian Taxation Office. What are crypto assets? URL: <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/what-are-crypto-assets/> (дата звернення: 08.09.2022).

14. The official site of The Financial Stability Board. Crypto-assets and Global “Stablecoins”. URL: <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/financial-innovation-and-structural-change/crypto-assets-and-global-stablecoins/> (дата звернення: 15.09.2022).

References

1. Brukhanskyi, R.F. and Spilnyk, I.V. (2019), “Crypto Assets in the System of Accounting and Reporting”, *Problemy ekonomiky*, vol. 2(40), pp. 145-156.

2. Hurina, N.V. (2020), “Economic Essence of Cryptovoluty as a Methodological Prerequisite for Its Reflection in Accounting”, *Ekonomichniy visnyk. Seriya: finansy, oblik, opodatkuvannya*, vol. 5, pp. 42-51, available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/328113906.pdf> (Accessed 14 Sep 2022).

3. Makurin, A. (2020), “Legalization of crypto-currency that view in the course of digital assets”, *Infrastruktura rynku. Seriya: Bukhhalterskyi oblik, analiz ta audit*, vol.49, pp. 319-323.

4. International Accounting Standards Board (2012), “International accounting standard 38 “Intangible Assets”, available at: <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/> (Accessed 15 Sep 2022).

5. Ozeran, A. and Korshykova, R. (2020), “Recognition of cryptocurrency in financial statements: assets or expenses”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 33(1), pp. 130-135, available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/33_1_2020ua/25.pdf (Accessed 09 Sep 2022).

6. Onyshchenko, V. (2021), “Cryptocurrencies: legal status, accounting and declaration”, available at: <https://www.golovbukh.ua/article/9106-kriptovalyuti-pravoviy-status-oblk-deklaruvannya-2021> (Accessed 11 Sep 2022).

7. The official site of Binance (2022), “What is cryptocurrency and what are its development trends in Ukraine and the world?”, available at:

<https://www.binance.com/uk-UA/blog/markets/що-таке-криптовалюта-та-які-тенденції-її-розвитку-в-україні-та-світі-421499824684903926> (Accessed 18 Sep 2022).

8. Petruk, O.M. and Novak, O.S. (2017), “The essence of cryptocurrency as a methodological prerequisite for its accounting display”, *Visnyk ZhDTU*, vol. 4(82), pp. 48-55, available at: <https://eztuir.ztu.edu.ua/handle/123456789/7302> (Accessed 05 Sep 2022).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2022), Law of Ukraine “About virtual assets”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (Accessed 08 Sep 2022).

10. Furman, V. (2022), “Regulation of cryptocurrencies in Ukraine: what the Law on Virtual Assets provides”, available at: https://biz.ligazakon.net/analytics/210170_regulyuvannya-kriptovalyut-v-ukran-shcho-peredbacha-zakon-pro-vrtualn-aktivi (Accessed 12 Sep 2022).

11. International Accounting Standards Board (2019), “Holdings of cryptocurrencies”, IFRS Developments, available at: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/meetings/2019/june/ifric/ap12-holdings-of-cryptocurrencies.pdf> (Accessed 10 Sep 2022).

12. Stolzenberg, B. (2021), “Accounting of crypto assets and related transactions”, available at: <https://www.pwc.ch/de/insights/accounting/rechnungslegung-von-krypto-assets-und-zugehoerigen-transaktionen1.html/> (Accessed 18 Sep 2022).

13. The official site of Australian Taxation Office (2022), “What are crypto assets?”, available at: <https://www.ato.gov.au/individuals/Investments-and-assets/crypto-asset-investments/what-are-crypto-assets/> (Accessed 08 Sep 2022).

14. The official site of The Financial Stability Board (2022), “Crypto-assets and Global “Stablecoins””, available at: <https://www.fsb.org/work-of-the-fsb/financial-innovation-and-structural-change/crypto-assets-and-global-stablecoins/> (Accessed 15 Sep 2022).

Стаття надійшла до редакції 18.09.2022 р.